

33 let SLOVENSKEGA EKOLOŠKEGA GIBANJA

ZVEZA EKOLOŠKIH GIBANJ SLOVENIJE - ZEG

Cesta krških žrtev 53, 8270 Krško

GSM: 064 253 580

E-pošta: zogslo20@gmail.com

Spletna stran: <https://bistra.si/gospodarno-in-odgovorno>

www.zeg.si

Matična številka: 1679139

Številka: 91 /24

Datum: 17.4.2024

DNEVNIK

Uredništvo - Pisma

TEKST:

Komentar ZEG na : JEK 2 ne bo nov TEŠ 6

Razmišljanje Jože P. Damijana, da JEK 2 ne bo nov TEŠ 6, je nekoliko zavajajoče. Mnogi se res bojijo, da bi JEK2 prinesel enaka tveganja kot TEŠ6, vendar ne zaradi morebitnega predčasnega zaprtja vsled slabe ekonomike temveč zaradi verjetnega korupcijskega tveganja pri gradnji jedrske elektrarne.

Korupcija pri gradnji TEŠ6 je bila dokazana. HSE je s skupino GE sklenil izvensodno poravnavo glede "koruptivnosti" Alstoma v višini 261 milijonov evrov. Vendar nihče, ki naj bi podkupnino prejel, ni obsojen. Morda bomo leta 2028, ko bo zadeva zastarala, ugotovili, da je tuji dobavitelj podkupil nekoga drugega, nikakor pa ne slovenskih politikov ali gospodarstvenikov.

Sedaj bi isti ali enaki, ki si niso umazali ugleda pri koruptivni aferi TEŠ6 in jim denar ne smrdi, odločali o gradnji več desetkrat dražje jedrske elektrarne. Zagovornikom gradnje JEK2 denar ne seva.

Strinjamo se, prebivalstvo in gospodarstvo Slovenije potrebuje elektriko. Od tu naprej pa se JPD zateka v neznanstveno fantastiko. Obnovljivi viri energije, ki jih JPD imenuje "občasni in nestanovitni viri", nista zgolj veter in sonce. V svetu je nekaj držav, ki proizvajajo elektriko le iz obnovljivih virov, brez fosilnih in jedrskih, vsako leto jih bo več.

Še pred zaprtjem fosilnih in jedrskih termoelektarn bo treba zagotoviti nadomestne vire, tudi zaradi predvidenega povečanja rabe elektrike. JPD razlaga, da se ne moremo zanašati na občasne in nestanovitne vire elektrike iz sončnih vetrnih elektrarn ali se prepustiti odvisnosti od uvoza elektrike. Njegova rešitev za izdaten, stabilen, cenovno predvidljiv nadomestni vir, ki je hkrati od vseh virov najmanj ogljično intenziven, je nova jedrska elektrarna. Le ekonomist, ki si prilagaja ekonomske zakonitosti po lastni želji, lahko piše, da zgolj jedrska energija (ob hidro energiji) izpolnjuje vse kriterije in hkrati omogoča potrebno strateško energetska avtonomijo Slovenije.

Redki si upajo tako ognjevitno, na osnovi treh napačnih osnovnošolskih projekcij gradnje in obratovanja in na napačnih predpostavkah (moč 1.200 MW, letna

proizvodnja 9,9 TWh elektrike, 60 let obratovanja, vrednost investicije 7,5 mio EUR/MW, 70 % kredit, stroški razgradnje 2 EUR/MWh...), tako narobe napovedati ter hkrati obdržati sloves strokovnjaka. V prvem letu naj bi znašala polna lastna cena elektrike iz JEK2 83 EUR/MWh in bi se počasi nižala do 66 EUR/MWh. Ob ekonomskih bravurah dokazovanja nizke cene jedrske elektrike je JPD celo prezrl obveze, ki izhajajo iz taksonomije in, kako prikladno, strošek jedrskega goriva ter remontov. Ups! V ilustracijo navajamo podatek (Lazard), da bi stroškovna cena elektrike presegla 170 EUR/MWh. To velja za nove jedrske projekte v zahodnih državah, ki bi jih začeli graditi danes. Za elektriko iz JEK2, ki bi ga začeli graditi čez 10 let, bi bila cena višja.

Ne pozabimo! Slovenija je najmanjša jedrska država na svetu. Je edina jedrska država, ki nima urejenega odlaganja vrste radioaktivnih odpadkov. V več kot v 4 desetletjih niso uspeli zgraditi niti odlagališča za NSRAO. Naložba v JEK2 bi presegla državni proračun in zavrla celoten gospodarski razvoj. Slovenska industrija po dokončanju JEK2 ne bo sposobna prevzeti drage jedrske elektrike.

Za zagovornike jedrske energije se edina dobra stvar skriva v naslednjem stavku. **Jedrski referendum naj bi prižgal zeleno luč podjetju Gen energija, da do leta 2028 pripravi dokumentacijo v znesku več kot 100 milijonov evrov za dokončno investicijsko odločitev.** Razumljivo se jedrski zagovorniki pripravljajo na črpanje tega zneska in dokazovanja, da bo leta 2028 projekt prevelik, da bi propadel. Končalo se bo po pričakovanju, s propadom.

Namesto jedrske avanture predlagamo naložbe v večjo učinkovitost, v zmanjšanje nepotrebne rabe energije, v proizvodnjo energije iz vseh primernih domačih obnovljivih virov in v naložbe za sezonsko hranjenje viškov energije. V nasprotju z jedrsko naložbo, ki za petnajst ali več let veže kapital in vložka nikoli ne povrne, so naložbe v obnovljive vire hitro zgrajene, v nekaj letih povrnejo vložek in omogočijo ponoven obrat kapitala. Hiter obrat kapitala v OVE je boljši kot mrtev kapital v jedrske naložbe. Tudi zato je energija iz obnovljivih virov cenejša kot iz jedrske energije. V upanju, da se bomo jedrskemu hazardu le lahko izognili, zaključujemo s prirejenim citatom JPD. *"Celoten projekt JEK2 od leta 2006 naprej temelji na isti logiki – na politiki izvršenih dejstev, kjer so odgovorni za projekt z očitno politično podporo začeli s projektom brez izdelane celotne projektne dokumentacije, brez finančne konstrukcije in brez potrebnih dovoljenj, nato pa prek "kupljenih" energetskih strokovnjakov in piarovskih člankov javnost prepričevali, da je zdaj prepozno, da bi prenehali s projektom."*

Karel Lipič, predsednik
Zveza ekoloških gibanj Slovenije-ZEG